

नामनिरुक्त्या देवसम्बन्धेन च नक्षत्राणि प्रशंसति । “सलिलं
वा इदमन्तरासीत् । यदतरन् । तत्तारकाणां तारकत्वम् ।
यो वा इह यजते । अमुं स लोकं नक्षते । तन्नक्षत्राणां नक्ष-
त्रत्वम् [५] । देवगृहा वै नक्षत्राणि । य एवं वेद । गृह्येव
भवति” इति । द्यावापृथिव्योरन्तर्मध्ये यदिदं स्थावरजङ्गमा-
त्मकं जगद्दृश्यते तत् सर्वं पुरा प्रलयकाले सलिलमेवासीत् ।
तदानीं कृत्तिकाद्याः सलिलं तीर्त्वा लोकान्तरेषु गताः ।
तस्मात्तरन्तीति व्युत्पत्त्या तारकत्वं सम्पन्नम् । यो यजमान
इह नक्षत्रयुक्ते काले यागं करोति स यजमानोऽमुं स्वर्गं
लोकं नक्षते प्राप्नोति । नक्षगताविति धातुः । अतो नक्षतेति
व्युत्पत्त्या नक्षत्रत्वं सम्पन्नम् । किञ्च देवतागृहसदृशान्तेतानि
नक्षत्राणि यथा मनुष्यगृहेषु दीपप्रकाशेन व्यवहरन्ति । एवं
देवा नक्षत्रप्रकाशेन व्यवहरन्ति । अतः प्रशस्तानि नक्षत्राणि ।
एवं वेदिता प्रशस्तगृहो बज्रगृहो वा भवति ॥

अथ प्रसङ्गास्त्रौकिकं कञ्चिद्भूमिं विधत्ते । “यानि वा
इमानि पृथिव्याश्चित्राणि । तानि नक्षत्राणि । तस्मादस्त्रील-
नामंश्चित्रे । नावस्येन यजेत । यथा पापाहे कुरुते । तादृगेव
तत्” इति । पृथिव्याःसम्बन्धीनि चित्राणि विविधानि ग्राम-
नगरादीनि स्थानानि सन्ति तानि नक्षत्रसदृशानि । यथा
द्युलोके नक्षत्राणि विविधानि उपकारकानि च दृश्यन्ते,
तद्वद्ग्रामादीन्यपि । तस्मात् कुसम्बन्धिचित्ररूपनिषिद्धत् स्थान-
मस्त्रीलनामप्रतिकूलनक्षत्रसदृशं निन्दितं स्थानं स्तेच्छजनभू-